

**คำแนะนำสำหรับผู้จะเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยงประเทศลาว
กรณีพบการระบาดของโรคโปลิโอสายพันธุ์วัคซินกลายพันธุ์ (VDPV) ในประเทศเพื่อนบ้าน
บริเวณชายแดน (ไทย – ลาว)**

**กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
สิงหาคม 2569**

สถานการณ์และความเป็นมา

ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ได้รับแจ้งข่าวสถานการณ์การระบาดของโรคโปลิโอ สายพันธุ์วัคซินกลายพันธุ์ สายพันธุ์ที่ 1 (Circulating Vaccine-derived Poliovirus type 1: cVDPV1) รายใหม่ จำนวน 2 ราย ในพื้นที่อำเภอหมอก (Mok District) แขวงเชียงขวาง (Xiengkhouang Province) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อเดือนมิถุนายน 2569 และล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2569 มีรายงานพบผู้ป่วยเพิ่มเติม จำนวน 1 ราย ในแขวงบอลิคำไซ (Bolikhamxay Province) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีความเสี่ยงสูงที่เชื้อจะแพร่กระจายเป็นวงกว้างทั้งในประเทศ รวมถึงแพร่กระจายไปยังประเทศใกล้เคียง อย่างไรก็ตาม ในปี 2568 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบรายงานผู้ป่วยโปลิโอสายพันธุ์วัคซินกลายพันธุ์ สายพันธุ์ที่ 1 (cVDPV1) จำนวน 3 ราย ในแขวงสะหวันนะเขต (Savannakhet Province) จากสถานการณ์ดังกล่าว เป็นสัญญาณเตือนสำคัญที่บ่งชี้ว่าในประเทศลาวมีแนวโน้มพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้น จากการประเมินพื้นที่การระบาดของโรค พบว่าพื้นที่แขวงบอลิคำไซ ที่รายงานพบผู้ป่วยมีพรมแดนติดกับประเทศไทยโดยตรง ได้แก่ จังหวัดหนองคาย บึงกาฬ และนครพนม นอกจากนี้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีพื้นที่แขวงชายแดนติดกับประเทศไทย ได้แก่ แขวงบอลิคำไซ แขวงเวียงจันทน์ แขวงไชยบุรี และแขวงคำม่วน ซึ่งติดกับจังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดบึงกาฬ หนองคาย เลย นครพนม และมุกดาหาร โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันพรมแดนระหว่างสองประเทศ จึงมีความเสี่ยงที่เชื้อจะแพร่เข้ามาระบาดสู่ในประเทศไทย จากการเดินทางข้ามชายแดนเข้า - ออกของชาวลาวและชาวไทย

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันควบคุมโรค ตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations: IHR) ขององค์การอนามัยโลก และจากแถลงการณ์การประชุมคณะกรรมการฉุกเฉินกฎอนามัยระหว่างประเทศ (IHR) ว่าด้วยโรคโปลิโอ ครั้งที่ 44 (Statement of the Forty-fourth Meeting of the Polio IHR Emergency Committee) เมื่อเดือนมีนาคม 2569 โดยยังคงกำหนดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโปลิโอในระดับนานาชาติ เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” (Public Health Emergency of International Concern: PHEIC) ภายใต้กฎอนามัยระหว่างประเทศ (IHR 2005) เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโปลิโอเข้ามาระบาดในประเทศไทย และเพื่อป้องกันควบคุมโรคโปลิโอ สำหรับผู้เดินทางเข้า - ออกพรมแดนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดคำแนะนำสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศไทย และประเทศลาว เพื่อป้องกันโรคโปลิโอในประเทศไทย ดังนี้

คำแนะนำสำหรับผู้เดินทางจากประเทศไทยไปประเทศลาว

วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันการติดเชื้อโปลิโอจากพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคโปลิโอ

ข้อ 1 คำแนะนำเรื่องวัคซีนโปลิโอ

สำหรับผู้ที่จะเดินทางไปยัง พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคโปลิโอ ได้แก่ แขวงบอลิคำไซ แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว หรือพื้นที่ที่พบการระบาดของโรคโปลิโอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพำนักอยู่เป็นระยะเวลา 1 เดือนขึ้นไป ให้ตรวจสอบประวัติการเคยได้รับวัคซีนโปลิโอว่าครบถ้วนหรือไม่ และพิจารณาดำเนินการต่อ ดังนี้

- **กรณีเด็ก** เนื่องจากปกติในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขไทย แนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กเข้ารับวัคซีนโปลิโอ ชนิดฉีด (IPV) จำนวน 2 ครั้ง ในเด็กอายุ 2 และ 4 เดือน และต่อด้วยวัคซีนโปลิโอชนิดรับประทาน (OPV) จำนวน 3 ครั้ง ในเด็กอายุ 6 เดือน 1 ปี 6 เดือน และ 4 ปี (โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับวัคซีน) ดังนั้น หากตรวจสอบพบว่า เด็กยังได้รับวัคซีนโปลิโอไม่ครบตามเกณฑ์อายุดังกล่าว ผู้ปกครองควรรีบขอคำปรึกษาจากสถานพยาบาลใกล้บ้านเพื่อนำบุตรหลานเข้ารับวัคซีนโดยเร็วที่สุด (ตามกำหนดการให้วัคซีนแก่เด็กที่มารับวัคซีนไม่ครบถ้วนหรือล่าช้าตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคฯ)

- **กรณีวัยรุ่นและผู้ใหญ่ (อายุมากกว่า 15 ปี)** ในกรณีที่ได้รับวัคซีนโปลิโอครั้งล่าสุด นานกว่า 12 เดือน แนะนำเข้ารับวัคซีนโปลิโอ ชนิดฉีด (IPV) เสริม 1 ครั้ง* โดยปรึกษาแพทย์ อย่างน้อย 4 สัปดาห์ ก่อนเดินทาง

ทั้งนี้ แนะนำผู้เดินทางทุกคน (ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก) ควรได้รับวัคซีนโปลิโอ ครั้งล่าสุด ภายในช่วง 4 สัปดาห์ - 12 เดือน ก่อนเดินทาง อย่างไรก็ตาม หากไม่ทัน 4 สัปดาห์ ก่อนเดินทาง ก็ยังแนะนำให้เข้ารับวัคซีนก่อนเดินทาง ซึ่งจะมีประโยชน์ และแนะนำรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดระหว่างเดินทางหรือพำนักอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว

หมายเหตุ

- 1) * กรณี วัคซีนโปลิโอชนิดฉีด (IPV) ผู้เดินทางเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย
- 2) สำหรับชาวต่างชาติ แนะนำให้เข้ารับวัคซีนโปลิโอให้ครบถ้วนตามคำแนะนำโดยเร็ว โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองหรืออาจเบิกตามเงื่อนไขสิทธิการรักษาพยาบาลที่มี
- 3) ถึงแม้กรณีไม่ได้เดินทาง ยังคงแนะนำประชาชนที่พำนักในพื้นที่ติดกับชายแดนลาว หากพบเด็กไทย อายุต่ำกว่า 5 ปี และเด็กต่างชาติอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ได้รับวัคซีนไม่ครบ ให้พาเด็กเข้ารับวัคซีนโปลิโอ ต่อเนื่องตามกำหนดให้ครบถ้วนตามช่วงอายุโดยเร็ว สำหรับผู้ใหญ่หากต้องการเสริมภูมิคุ้มกันโปลิโอให้ตนเอง สามารถเข้ารับวัคซีนโปลิโอชนิดฉีดได้ โดยสอบถามสถานพยาบาลใกล้บ้าน ซึ่งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

ข้อ 2 เน้นย้ำมาตรการสุขอนามัยส่วนบุคคล

ผู้เดินทางเข้าไปในพื้นที่ที่พบการระบาดของโรคโปลิโอ ควรปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคล (Personal Hygiene) อย่างเคร่งครัด

- การล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอ โดยเฉพาะก่อนรับประทานอาหาร
- รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ โดยผ่านความร้อน สะอาด ไม่มีแมลงวันตอม
- ดื่มน้ำดื่มที่สะอาดจากภาชนะบรรจุปิดสนิท
- ขับถ่ายอุจจาระลงส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และล้างมือทุกครั้งก่อนออกจากห้องสุขา

ทั้งนี้ หากวันที่เดินทางกลับถึงประเทศไทย ผู้เดินทางมีอาการไข้ ไอ น้ำมูก หรือมีกล้ามเนื้ออ่อนแรง ขอให้รีบแจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศทันที เพื่อเข้าสู่ระบบการรักษา และเพื่อดำเนินการสอบสวน ป้องกันและควบคุมโรค หากสบายดี แนะนำเฝ้าระวังอาการ 14 วัน หลังกลับจากพื้นที่เสี่ยง หากมีอาการไข้ กล้ามเนื้ออ่อนแรง โปรดไปพบแพทย์ทันที และแจ้งข้อมูลประวัติการเดินทางให้แพทย์ทราบ

อ้างอิง :

1. Statement of the Forty-fourth Meeting of the Polio IHR Emergency Committee, 4 March 2026 : <https://www.who.int/news/item/04-03-2026-statement-of-the-forty-fourth-meeting-of-the-polio-ihr-emergency-committee>
2. Global Polio Eradication Initiative : <https://polioeradication.org/>
3. WHO updates polio immunization recommendations for travelers: https://polioeradication.org/news/who-updates-polio-immunization-recommendations-for-travellers/?utm_source=chatgpt.com
4. กำหนดการให้วัคซีน ตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2569 : https://ddc.moph.go.th/dcd/journal_detail.php?publish=17937

กำหนดการให้วัคซีนในเด็ก

อายุ	วัคซีนที่ให้	คำแนะนำ
แรกเกิด	HB1 ¹ (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี)	ควรให้เร็วที่สุดภายใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด
	BCG (วัคซีนป้องกันวัณโรค)	ฉีดให้เด็กก่อนออกจากโรงพยาบาล
1 เดือน	HB2 (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี)	เฉพาะรายที่คลอดจากมารดาที่เป็นพาหะของไวรัสตับอักเสบบี
2 เดือน	DTP-HB-Hib1 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรณ-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	การให้วัคซีนโรคคอตีบครั้งแรก
	IPV1 ² (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ครั้งที่ 1)	ควรให้ก่อนทารกอายุครบ 15 สัปดาห์
	Rota1 (วัคซีนโรต้า)	
4 เดือน	DTP-HB-Hib2 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรณ-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	การให้วัคซีนโรคคอตีบครั้งที่สอง
	IPV2 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ครั้งที่ 2)	ควรเสร็จสิ้นก่อนทารกอายุครบ 32 สัปดาห์ หากช้ากว่าที่กำหนดให้ดำเนินการตามคำแนะนำการให้วัคซีนล่าช้า
	Rota2 (วัคซีนโรต้า)	
6 เดือน	DTP-HB-Hib3 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรณ-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	• กรณีใช้วัคซีน Rotarix ให้เพียง 2 ครั้ง (ไม่ต้องให้ครั้งที่ 3)
	OPV3 ³ (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ครั้งที่ 3)	• การให้วัคซีนโรต้าครั้งสุดท้ายควรเสร็จสิ้นก่อนทารกอายุครบ 32 สัปดาห์ หากช้ากว่าที่กำหนดให้ดำเนินการตามคำแนะนำการให้วัคซีนล่าช้า
	Rota3 (วัคซีนโรต้า)	
9 เดือน	MMR1 (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)	
1 ปี	LAJE1 (วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	

อายุ	วัคซีนที่ให้	คำแนะนำ
1 ปี 6 เดือน 	DTP4 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-โอมาริน) OPV4 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ครั้งที่ 4) MMR2 (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)	
2 ปี 6 เดือน 	LAJE2 (วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	
4 ปี 	DTP5 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-โอมาริน) OPV5 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ครั้งที่ 5) MMR (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน) HB (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี) LAJE (วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	
ประถมศึกษาปีที่ 1 	IPV (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดติด) dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก) OPV (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน) BCG (วัคซีนป้องกันวัณโรค)	ตรวจสอบประวัติและให้วัคซีนเฉพาะรายที่ได้รับไม่ครบตามเกณฑ์
ประถมศึกษาปีที่ 5* (หญิง) 	HPV (วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี)	• ให้นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานว่าเคยได้รับเมื่อแรกเกิดและไม่มีผลเป็น • ไม่ให้ในเด็กติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการของโรคเอดส์ • วัคซีน HPV 2 หรือ 4 สายพันธุ์ ให้ฉีด 2 ครั้งระยะห่างระหว่างครั้งห่างกันอย่างน้อย 6 เดือน หรือ • วัคซีน HPV 9 สายพันธุ์ ฉีด 1 ครั้ง
ประถมศึกษาปีที่ 6 	dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก)	

กำหนดการให้วัคซีนแก่เด็กที่มารับวัคซีนไม่ครบถ้วนหรือล่าช้า

ครั้งที่	ช่วงเวลา 1-6 0		ตั้งแต่อายุ 7 ปี ขึ้นไป		ข้อแนะนำ
	เดือนที่	วัคซีน	เดือนที่	วัคซีน	
1	0 (เมื่อพบเด็กครั้งแรก)	DTP-HB-Hib1	0 (เมื่อพบเด็กครั้งแรก)	dT1	ให้วัคซีน IPV 2 ครั้ง ก่อน OPV เสริม เพื่อป้องกันการเกิด VAPP และ VDFV Type 2 • ให้วัคซีนนี้ด้วยเข็มที่ฐานว่าเคยได้รับเมื่อแรกเกิด และไม่มีผลเป็น • ไม่ให้โบทูลินัสท็อกซินโดยวิธีการของโรคออส
		IPV1		IPV1	
		MMR1		MMR1	
		BCG		BCG	
2	1	DTP-HB-Hib2	1	HB1	*กรณีที่ไม่ได้เข้าชุดในเชิงขนาดวันที่ได้รับ MMR2 ให้วัคซีนตามขนาดวันที่ปกติ
		IPV2		IPV2	
		LAJE1		LAJE1	
3	2	MMR2*	2	dT2	
				MMR2	
				HB2	
4	4	DTP-HB-Hib3	7	HB3	
		OPV3			
		DTP4			
5	12	OPV4	12	dT3	
		LAJE2			
		OPV5			
6	กรณีเด็กอายุ 4 ปีขึ้นไป**	DTP5		dT4	**อาจได้รับวัคซีน DTP4 หรือ OPV4 เมื่ออายุ 4 ปีขึ้นไป ไม่มีความจำเป็นต้องได้รับเข็มที่ 5 (DTP5 หรือ OPV5)
		OPV5		OPV5	

กำหนดการให้วัคซีนในผู้ใหญ่และหญิงตั้งครรภ์

กลุ่มเป้าหมาย	วัคซีนที่ให้	คำแนะนำ
ผู้ใหญ่	dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก)	ผู้สูงอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ไม่เคยได้รับวัคซีนนี้ในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมามีดังนี้ 1 ครั้ง ทุก 10 ปี
	dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก)	ฉีด 0 - 3 ครั้ง แล้วเว้นครั้งใด สามารถฉีดได้ตลอดการตั้งครรภ์ • ผู้ที่ได้รับวัคซีนมาแล้วอย่างน้อย 3 ครั้ง • ครึ่งสุดท้ายห่างกว่า 10 ปี ฉีดครั้ง 1 ครั้ง ทุก 10 ปี • ครึ่งสุดท้ายน้อยกว่า 10 ปี ไม่ต้องฉีด • ผู้ที่ได้รับวัคซีนน้อยกว่า 3 ครั้ง (1-2 ครั้ง / ไม่ทราบประวัติ / ไม่เคยได้รับวัคซีน) ฉีดได้ครบ 3 ครั้ง เดือนที่ 0, 1 และ 6
หญิงตั้งครรภ์	ap (วัคซีนป้องกันโรคไอกรนชนิดไร้เซลล์)	ฉีด 1 ครั้งให้เร็วที่สุด 28 - 32 สัปดาห์ ทุกการตั้งครรภ์ เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันก่อนคลอดไปยังลูก ควรให้วัคซีนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนคลอด การฉีดเร็วจะอายุครรภ์ 32 สัปดาห์ ถึงเกณฑ์ จะปลอดภัยในการคลอด การติดเชื้อและเสียชีวิตจากโรคไอกรนในทารกขวบปีแรก
	Influenza (วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่)	ฉีด 1 ครั้งให้เร็วที่สุด 12 - 20 สัปดาห์ (สามารถฉีดได้ตลอดการตั้งครรภ์) สามารถให้ได้เมื่อมีประวัติได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ครั้งล่าสุดห่างมากกว่า 6 เดือน

ตามคำแนะนำการให้วัคซีนคือฉีด-บาดทะยัก (คอตาน์ 2 ครั้ง) และประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เมื่อ 4 ปีก่อนและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2567 ประกาศ ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2567

KURUMU

- [illegible]

สามารถดาวน์โหลด

กำหนดการให้วัดขึ้นตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขปี 2560 และข้อมูลเพิ่มเติมผ่านทาง <https://shorturl-ddc.moph.go.th/YpCPX> หรือทาง QR Code

ที่มา : แผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข